

REPUBLIKA E KOSOVËS – РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Prishtinë, 26shkurt 2013
Nr. Ref.:MKM380/13

MENDIM KONKURUES DHE MOSPAJTUES

në

Rastin nr. KI 41/12

Parashtruesit

Gëzim dhe Makfire Kastrati

kundër

Gjykatës Komunale në Prishtinë dhe Këshillit Gjyqësor të Kosovës

Në këtë rast, D. K., vajza e parashtruesve, ka dorëzuar një kërkesë në Gjykatën Komunale në Prishtinë, për urdhër të mbrojtjes emergjente më 26 prill 2011. Gjykata Komunale në Prishtinë asnjëherë nuk ka vepruar sipas kërkesës së D. K., për të marrë mbrojtje. Fatkeqësisht, 22 ditë më vonë, më 18 maj 2011, D. K. u vra nga personi prej të cilit kërkonte nga gjykata që të kufizohej që të mos lëndohej ajo apo fëmija i saj. Prindërit e saj, parashtruesit në këtë rast, tani kërkojnë nga kjo gjykatë të deklarojë që dështimi i Gjykatës Komunale që të veprojë sipas kërkesës së vajzës së tyre, ka shkelur të drejtat e vajzës së tyre në bazë të Kushtetutës.

Në këtë rast, vajza e parashtruesit ka bërë këtë kërkesë specifike në Gjykatën Komunale në Prishtinë:

Kërkesa: D. K., Rr. "..." Nr. ... P.

Tel. ...

Kundërkërkesa: A.J. Rr. "....." nr... P.

Tel. ...

Tel. ...

Në bazë të Ligjit nr. 03/L-182 për dhunën në familje, paraqes këtë:

Kërkesë për lëshimin e urdhrit për mbrojtje emergjente

Unë, D. K. dhe A.J. kemi qenë në bashkësi jashtëmartesore prej 02.02.2000 deri më 26.11.2010. Nga kjo bashkësi jashtëmartesore, kemi një vajzë, A. J.2, të lindur më 2 gusht 2003 më Prishtinë. Gjatë gjithë kohës në bashkëjetesë kam vuajtur presion dhe dhunë kundër meje, por e kam duruar këtë vetëm për hir të vajzës sonë A., ashtu që ajo të mos mbetet pa prindër, si dhe të mos vuajë trauma të tjera. Gjithashtu, pasi kam lindur vajzën tonë A., ai ka filluar të bëjë presion dhe të përdorë lloje të ndryshme të dhunës, duke filluar nga lëndimi fizik, ofendime të ndryshme, jo vetëm ndaj meje, por edhe kundër familjes sime. Më vonë, ka filluar të krijojë borxhe, si dhe ka ikur për një kohë nga Kosova, por nuk e kam ditur se ku ka shkuar. Nuk kam pasur kontakt me telefon. Gjatë kohës kur ka qenë jashtë Kosove, më kanë kërcënuar në mënyra të ndryshme njerëzit të cilëve u ka pasur borxh ai, para që as nuk e di se ku i ka çuar. Pas kthimit të tij në Kosovë, ka vazhduar me dhunë e papërgjegjësi ndaj vajzës sonë, si dhe gati gjatë gjithë kohës ka qenë nën ndikimin e alkoolit, si dhe gjithmonë u ka ikur përgjegjësi ndaj familjes së tij dhe duke ikur kohë pas kohe. Dhuna e tij ndaj meje ka qenë edhe më e madhe kur ka insistuar të marrë hua në shumën prej €1500. Jam detyruar të nënshkruaj kontratën e kredisë. Kam inicuar një rast në Gjykatën Komunale (e-75/11) dhe qysh prej 26 nëntorit, nuk jetoj me A.J., për shkak të frikës për më të keqen. Më 19 prill 2011, jam takuar me A.J. dhe prindërit e tij, derisa unë kam shkuar me babain dhe gjyshin për të biseduar në përpjekje për të zgjidhur problemin. Ai nuk ka pranuar ndarjen tonë në asnjë mënyrë, si dhe në prani të të gjithëve, filloi të ofendonte dhe të më kërcënonte në mënyrat më të ulta, i përkrahur edhe nga babai i tij, S.J., si dhe duke më kërcënuar me vrasje dhe duke më fajësuar që kam afëra. Për shkak të frikës dhe dhunës fizike kundër meje, e kam raportuar rastin në polici (e palexueshme).

Sjelljet e tilla të ish-partnerit dhe ish-burrit tim po ma vështirësojnë jetën time dhe po ma rrezikojnë jetën. Kjo po e përkeqëson edhe gjendjen emocionale të vajzës sonë. Kështu, në bazë të të thënave si më lart, si dhe në bazë të Ligjit nr. 03/L-182, kërkoj gjithashtu që në bazë të neneve 1, 5, 6 dhe 9 të këtij ligji, që Gjykata Komunale në Prishtinë të shqyrtojë këtë kërkesë emergjente, si dhe propozoj që të mbajë seancë dëgjimi ku do të nxjerrë këtë

VENDIM

LËSHOHET URDHRI mbrojtës, me të cilin personi përgjegjës, A.J. me adresën e tij në rrugën "...", nr. ... në P. ... (tekst i palexueshëm) për kërcënimin që do të ndërmarrë veprë të dhunshme ndaj palës së mbrojtur D. K. me adresën Rr. "..." nr. ... në P. Njëkohësisht, A.J. URDHËROHET t'i lejojë palës së mbrojtur D. K. të vazhdojë jetën e saj pa ndonjë pengesë, bashkë me vajzën e tyre A., si dhe në pajtim me Ligjin nr. 03/L-182 kundër dhunës në familje, respektivisht të neneve 1, 6, 7 dhe 9 të këtij ligji.

Siç përcaktohet me ligj, ankesa nuk ndalon ekzekutimin e këtij vendimi.

Prishtinë, 22.04. 2011

Ligji në fuqi Nr. 03/L-182, për mbrojtjen kundër dhunës në familje, kërkon nga gjykata të mbajë seancën brenda 24 orësh nga pranimi i kërkesës për mbrojtje për të vendosur nëse ka dëshmi të mjaftueshme për të lëshuar një urdhër gjyqësor që urdhëron personin që është pohuar të ketë kryer akte të sjelljes kërcënuese, si dhe që mund të jenë kërcënim i drejtpërdrejtë ndaj kërkuesit apo anëtarëve të familjes së kërkuesit që të kufizohet nga kontaktet me kërkuesin, si dhe të kufizohet nga vizitimi i vendbanimit të kërkuesit dhe vendet e tjera, si vendi i punës, që vizitohen shpesh nga kërkuesi. Shkelja e urdhrit gjyqësor, nëse nxirret një i tillë, është krim. Sipas ligjit, urdhri gjyqësor është mjet shtesë për t'i ndihmuar policisë që të parandalojë personat e caktuar nga kryerja e krimit ndaj kërkuesit, thjesht duke e bërë vepër penale nëse ai person kontakton me kërkuesin. E bën sjellje kriminale që përndryshe nuk do të ishte krim, por gjykata që gjen se sipas dëshmive të marra ka frikë të arsyetuar që personi që duhet kufizuar do ta dëmtojë kërkuesin nëse masat e mëtutjeshme për ta mbrojtur kërkuesin nuk zbatohen. Në fakt, ligji gjithashtu i lejon policisë që të lëshojë një urdhër të tillë të menjëhershëm për deri në 24 orë nëse marrin kërkesën e tillë në kohën kur gjykata nuk mban seancë.

Në këtë rast, edhe pse nuk ka deklaruar qartë se çfarë urdhri ka kërkuar nga Gjykata Komunale që ta lëshojë, ka informuar gjykatën për sjelljet që me arsye i kanë shkaktuar frikën e drejtpërdrejtë për veten dhe për vajzën e saj, si dhe ka kërkuar që ajo të ketë mbrojtje në bazë të ligjit. A është dështimi i gjykatës për të vepruar sipas kërkesës brenda 24 orësh në bazë të ligjit, ose edhe brenda 22 ditësh në vijim, shkelje e të drejtave të saj sipas Kushtetutës?

Neni 54 i Kushtetutës përcakton që:

Çdokush gëzon të drejtën e mbrojtjes gjyqësore në rast të shkeljes ose mohimit të ndonjë të drejte të garantuar me këtë kushtetutë ose me ligj, si dhe të drejtën për mjete efektive ligjore nëse konstatohet se një e drejtë e tillë është shkelur.

Në këtë rast, D.K. ka pasur të drejtë të ligjshme që kërkesa e saj të shqyrtohet nga Gjykata Komunale. Nëse Gjykata Komunale do ta mbante seancën dhe do të kishte gjetur dëshmi të mjaftueshme për të lëshuar urdhërin mbrojtës për të, policia do të kishte pasur një mjet shtesë juridik për t'ia mundësuar mbrojtjen nga dëmet e ardhshme. Ajo kurrë nuk ka fituar një urdhër të tillë, e as një seancë dëgjimi për kërkesën e saj të ligjshme për Gjykatën Komunale. Asnjëherë nuk ka marrë një shpjegim me shkrim pse nuk është dhënë kërkesa e saj. Asnjëherë nuk ka gëzuar mjet juridik, të cilin ajo mund ta ketë gëzuar sipas Kushtetutës. Kështu, pajtohem me shumicën që e drejta kushtetuese e D.K.-së për të gëzuar mjetin efektiv juridik është shkelur.

Parashtruesit gjithashtu pretendojnë që janë shkelur edhe të drejtat e D.K.-së në bazë të Nenit 25 të Kushtetutës. Ata gjithashtu pretendojnë se gjykatat dhe

institucionet shtetërore kanë shkelur të drejtat e D.K.-së sipas Nenit 25. Neni 25 përcakton që:

1. *Secili individ gëzon të drejtën për jetën.*
2. *Dënimi me vdekje është i ndaluar.*

Nuk ka dyshim që D.K.-së i është mohuar e drejta për jetë. A ia kanë mohuar jetën gjykatat dhe institucionet shtetërore ashtu si përdoret ai term në Kushtetutë?

Është e qartë që Neni 25 i Kushtetutës e ndalon Shtetin që të vendosë dënimin me vdekje ndaj kujtdo që është i dënuar për çfarëdo lloji të krimit. Neni 25 nuk e ndalon Shtetin, e as zyrtarët apo punëtorët e tij që të përdorin forcë vdekjeprurëse për të mbrojtur paqen dhe sigurinë e popullsisë si dhe sigurinë e shtetit. Kapitulli XI i Kushtetutës përmban shumë nene që qartësisht autorizojnë zyrtarët e Shtetit të përdorin forcën, e edhe forcën vdekjeprurëse në situata ekstreme, por të përshtatshme me arsye. Në fakt, nuk është e kontestueshme që policia, nëse është e nevojshme, mund të përdorë forcën vdekjeprurëse për të mbrojtur qytetarët nga forca vdekjeprurëse e drejtpërdrejtë dhe imediate që shkaktohet ndaj qytetarëve të tjerë.

Në këtë rast, parashtruesit e pranojnë që asnjë zyrtar nuk ka bërë gjë për të shkaktuar vdekjen e D.K. Parashtruesit lënë të kuptojnë që pretendojnë se nëse gjyqtari komunal do të kishte vepruar sipas kërkesës së D.K. për urdhër mbrojtës, ajo nuk do të vritej, si dhe që ky mosveprim nga Gjykata Komunale ka shkaktuar vrasjen e saj. Ky është një konkludim i gabueshëm. Urdhri mbrojtës do t'i jepte policisë një vegël shtesë për ta mbajtur vrasësin e D.K.-së larg nga ajo. Por, nuk do të mund të garantonte që ai nuk do ta kryente krimin, gjë që tragjikisht e ka bërë. Për aq sa mundësia e dënimit të rëndë sipas ligjit që mundet apo duhet të vendoset nëse vrasësi i D.K.-së kapet dhe dënohet për vrasje nuk e ka ndaluar atë në veprën e vrasjes së D.K.-së, është spekulative të supozohet që urdhri gjyqësor për mbrojtje në këtë rast do të ishte i mjaftueshëm që ta ndalonte atë nga kryerja e vrasjes apo që policia do të ishte në gjendje ta kapte në kontaktin e ndaluar me D.K.-në para se ta kryente vrasjen.

Pasi që nuk ka pretendim, e aq më pak dëshmi, që dështimi i gjyqtarit komunal si zyrtar shtetëror, ka qenë shkak i përafërt i vdekjes së D.K.-së apo ka ndihmuar në kryerjen e vrasjes së saj, të drejtat e saj sipas Nenit 25 të Kushtetutës nuk janë shkelur nga shteti apo nga ndonjë zyrtar shtetëror.

Parashtruesit kanë kërkuar nga Gjykata të përdorë autoritetin e veprimit në emër të të drejtave kushtetuese të D.K.-së në bazë të Nenit 113.7 të Kushtetutës. Neni 113.7 përcakton që:

Individët janë të autorizuar të ngrenë shkeljet nga autoritetet publike të të drejtave dhe lirive të tyre individuale, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo

vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike të përcaktuara me ligj.

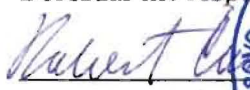
Nuk ka dyshim që parashtruesit kanë vuajtur personalisht, si dhe do të vazhdojnë të vuajnë për gjithë jetën e tyre një humbje të papërshkrueshme me vdekjen e parakohshme dhe tragjike të vajzës së tyre. Megjithatë, nuk kanë vuajtur nga shkelja e të drejtave të tyre individuale kushtetuese. Kushtetuta nuk i lejon të kërkojnë të drejtat individuale kushtetuese të një personi tjetër. Në anën tjetër, Kushtetuta në mënyrë specifike i lejon zyrtarët e tjerë publik që të parashtrojnë pyetje për interpretimin e Kushtetutës në Gjykatë. Kështu, kërkesa e parashtruesve nuk mund të merret parasysh nga Gjykata në bazë të Neni 113.7.

Parashtruesit argumentojnë që Neni 53 i Kushtetutës i mundëson secilit individ që pretendon që iu ka shkelur një e drejtë që të parashtrojë kërkesë në Gjykatë, edhe pse Neni 113.7 i kufizon ato kërkesa vetëm në raste kur pretendohet që e drejta e atij individi është shkelur. Neni 53 përcakton që:

Të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë kushtetutë, interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Dispozitat e Kushtetutës që trajtojnë të drejtat e njeriut dhe liritë themelore janë përcaktuar me Kapitullin II (Neni 21 deri në 56) të Kushtetutës. Neni 53 shprehimisht përcakton që kjo gjykatë, në interpretimin e atyre neneve të Kushtetutës, do të kërkojë udhëzime nga vendimet e Gjykatës Europiane për të Drejta të Njeriut. Nuk kërkon nga Gjykata që të zbatojë vendimet e Gjykatës Europiane për të Drejta të Njeriut në lidhje me nenet e tjera të Kushtetutës si ato që kanë të bëjnë me formën e qeverisjes, sigurisë dhe të juridiksionit specifik të kësaj gjykate, siç përcaktohet me Nenin 113 të Kushtetutës. Neni 53 thekson që kjo gjykatë është gjykatë shtetërore, derisa Gjykata Europiane për të Drejta të Njeriut është gjykatë ndërkombëtare, e mandatuar veçanërisht me gjykime në lidhje me Konventën Europiane për të Drejta të Njeriut. Pasi që rolet e dy gjykatave janë të ndryshme, Neni 53 kufizon aplikimin e saj në interpretimin e atyre të drejtave dhe lirive të njeriut në Kushtetutë që do të mund të ishin të ngjashme me ato që përcaktohen me Konventën Europiane për të Drejta të Njeriut. Nuk vlen për interpretimin e Neni 113 të Kushtetutës. Kështu, parashtruesit nuk kanë autoritet të parashtrojnë kërkesën e tyre në këtë gjykatë.

Dorëzuar me respekt

Robert Carolan
Gjyqtar

